Č/10

Šesto

~~Tretje~~ poglavje.

8. 1

Bog ga vedi, Bog ga znaj!
Po noči je prišel, po noči odšel.

Blaž Mozol je v nedeljo popóludne (~~treba~~ ~~za~~ Narodna. na) peči zleknen
ležal, glavo z majoličasto ruto Križem prevezano imel in stolal od
bolečin in naslednkov Kamenitega tepeža ter prevbilega
pitja.

Družina Mozolova je bila ~~vsa~~ od božje
službe prišedši ~~je~~ odšla je in se razhajala. Kdor
je utegnil, ~~odšel je~~ ali komur se je zljubilo,
šalo na stroške ~~tepenega~~ tepečega hišnega stričica Blaža, ki
nij mogel nič jesti in je vedno ~~božal~~ gladil
svojo boleče tepeno glavo. Kajti povsod
so ljudje takí, da kažejo se jim škoda
~~ter~~ bolj se, da ne bi kdo našel se, ki jih zasmehuje,
gordi, nemajo ~~skrbeti~~ za pomehovanje,
~~ker~~ zasmeh ~~jim~~ ljudje radi dajejo, rajši nego
pomoč.

"Denes ~~je~~ tako žalostno gledaš, ~~ko~~ kakor velik
petek," reče klapec Frane, klobuk na glavo nataknje.

"Tako se držite, kakor da bi bili cel kamnik
požrli brez soli in zabele" pridene se ~~reče~~ dekla, ki tudi
nij hotela zaostati.

"Hu-u!" javka pak stric Blaž in ~~z glavo~~ prstom
tipljé obvezano glavo.

Klapca oba in dekla odidejo. Ko sta klapec in dekla odšla zrene se hišna gospodinja:

"Ker se hočeš pretepat, ~~z vino~~ zdaj ~~ga~~ hišna gospodinja
~~ga Mozolka~~ zato ga lézi zdaj; kdaj ti lesena; ne
da bi šel v mašo ~~k~~ v nedeljo."

O ti sitnica, ko bi tebé jeden tako glavo ubil
kakor so jo ~~k~~ meni ~~ta rokomavhi prekleti~~ Kolovijači, tudi ti

bi denes ne bila primaši. Hu-u! o kako me bode in trga po ušeh! Ne reži na me, ne reži, ti, ampak pojdi mi iskat zelenega kobada če je (raje rasle) za mejo, ali vsaj bezgovega zelenja, ali pa encijana mi poišči, ali (navžent=rožo, če najdeš) uže raste, ga denem kaj na rano, drugače se mi vrag (se) prisadi in morda bi še umrl, če na možgane udari, ta cpat."

Mozolka je na to odgovorila z besedo, ki je bila robato zmerjanje; ali najtrši je imelo v (njenem) hribovskem jeziku nežnejši pomen, kajti šla je iz izbe in iz hiše ven in res (tja) za mejo iskat zdravilnih — rastlin, ki jih je Blaž želel.

V izbi je bil ostal sami mladi hišni sin Pavlek. Tega stric Blaž pokliče k sebi na pol zaupno:

„Pojdi sem bliže, Pavlek. Kako sem pa jaz tukaj (sinoči, ali kadar je bil) predinočnjem (domov prišel."

„I po nogah" odgovori Pavlek in se vesel roga strijčevemu vprašanju. „A (res) nij dosti manjkalo, da nijste po vseh štirih lezli; ko bi bil sami, bili bi uže ali po vseh štirih prilezli. Takrat bi bili (šli) vsi vkup ostali doli nad Lazom."

„Ko bi bil sam? Tako (tedaj) nijsem sam prišel? Kdo me je (s)premil? Do doma? Do sem me je kdo (s)premil? Nič ne vem, glej, tako sem bil pijan. Kdo me je (s)premil do sem? Kaj?"

Pavlek odšeje zamudi in reče

„I, kdo vas je (s)premil? <u>oni</u>!"

„Kdo?"

„Oni" zavpije mladenič še enkrat, a zovražene-ga imena neče imenovati temuč, po kratkem premolku pristavi: ~~St~~ „ta, Štajerec."

„Nande? Aha, saj sem dejal" reče stric Blaž kakor sam zase in se zamisli.

„Nij ničesa pripovedoval, kaj se je z menoj godilo?" čez nekaj časa vpraša Blaž.

„Nijsem poslušal... Kaj se more z vami goditi; tepeni ste bili, prav je."

„Tristo volkov, kadar dobim spet katerega onih Kolovrjačev, ki so me, ne ~~bo~~ odrese mi žive glave. Jednega od teh moram dobiti in zmleti. In če je treba, da bi celi svet obtelel, obtičen za njim, za ~~volovja-~~ ~~čem~~, ki me je po glavi, kakor da bi bil jaz Vlačan, ki se na solnci greje ob pasjih kakina dnevih, in jo imaš po glavi udarit in ubit. ~~Ti gedba volovnjaška!~~... Ali nij Nande nič pripovedoval, kako so me, koliko jih je bilo in kdo so?"

sam

„Le vprašajte ga sami, zunaj je" odgovori Pavlek ~~Nacek. in skaj iz izbe Res me~~

„Reci mu notri," veli stric Blaž.

bom

„Jaz mu nič ne/velel?" reče fant in odide. A zunaj pošče klapca in mu prvé, kaj stric želi tas pristavi: „reci mu ti če hčeš." Klapec Nandeta izroči, da bi rad stric Blaž z njim govoril, a ne more v peči, ker ~~gl~~ ga glava prevelí boli in peče.

Z jezo je pa videl Pavlek, ki je ime strijca Blažu prav rad, čeravno mu je le grobo odgovarjal, da Nande slaja = reči; kakor je bodočega svaka imenoval, nej prav nič hitel v izbo temuč se dolgo prazno besedičenje imel s sestro in z materjo, ki je bila nej čem nje zelenja natrgala in Blažu pod obvezo okolo glave naložila, to se ve, ne brez nauka za pohorjagt in ukorov za preteklost, katere so pa vsi skupaj predali na kamenita tla strijc Blaževe nepobolšeljivosti.

Ko pride Nande k Blažu v izbo, gleda ga te najprej čudom, kakor da ga prej nej bil še dobro ogledal.

„Kaj je?“ oprašа ga Nande in nehoté čelo v gube zbere.

„Ti si me iz kamnika od Vlage domov spravil?“

„Drugače bi bili v mlaki na poti obležali, strijc, tako ste se bili napili. Kogar sva srečala, kogar ste videli; nikogar nijste poznali; vsacemu ste rekli Da je rokovnjač in ne vem kdo še vse.“

„Rokovnjači sem vsacemu rekel? Tudi tebi, tudi?“ vpraša Blaž zvesto.

„Zdi se mi, da tudi meni.“

„Glej no, glej! Ino, .. kaj sem rekel? Reci kaj si ti izpregovoril, to si tačas v hišo stopil, kadar so bili oni rokovnjači mene pobili, bes jih dregni! Kaj si tačas izpregovoril? Tako nekaj čudnega, da so se te vsi ustrašili, to se mi zdi, protlej ga nič več ne vem. Kakor da se mi sanjalo, brodi mi po glavi. Reci mi no tisto čudno besedo, ali je bila jedna sama, ali dve besedi?“

Nande je bil resno od strajca proč obrnen, drugič bi bil ta videl, da je na njegovo vprašanje kar prebledel. A takoj je z glavo stresel in rekel:

„Kakšno besedo! Jaz nijsem nič videl, nijsem nič slišal, kaj so vas potolkli. Da sem kaj govoril. Ne vem se vam je

Oh! To (vse) v pijanosti marsikaj, ali kaj sem rekel, Da nijste nikogar poznali in da ste vse narobe videli. Mene nij bilo več v krčmo nazaj, ko sem vas bil pustil. Dobil sem vas pred Vlagarje va hišo ob zidu nasloženega in od tam sem vas spravil domov prejel. Noter ižbi vas je bil udaril tist mož, ki ste mu rekli Rajtgruzen, ali kako?"

„Ne baš! Rajtgruzen, — ti presneti Toneč ti, včasi sva bila vinska brata na semnjeh in povsod ljer sva se sešla! — ta Rajtgruzen je zaječal, to je res, ali oni grdi Rokovnjači so potlej padli, in te si ti zadrjal, da ne nijso se bolj pobrali; zdi se mi ne nijso li ti?

„Jaz ne, to se vam je mešalo kar ste preveč pili," odgovori Nande in se proč obrne ja

Korakajoč v drugi kraj izbe stisne, kakor sam s seboj nezadovoljezno zobe, da je entrat tako napreviden bil.

„Da se mi je mešalo?" vpraša Blaž polu glasno.

„Gotovo tudi ne veste, da ste tistega starega Kosmatega dedca pri peči, ki ste mu rekli Rokovnjači, skoro do mrtvega pobili?" vpraša Nande skrivnostno.

„Tistega Kosmatega? Tonača? Ali sem ga! Res?" vpraša Blaž z velikim veseljem, kakor da bi šlo za dobro delo, ali Bogu in Gindem prija.

„Za to je najbolj pametno," reče Nande „če da molčite o tem dnevi popolnem nikomur nič ne govorite, veste, nikomur. Pri Vlagarje doli sem vže jaz skrbel in hočem se skrbeti, da ne izdado, kdo ga je udaril, za starega berača dam par dvojsetic, kadar ozdravi in molčati

Če gospoda zve kaj o tem, zapreo vas. Zdaj to v deželi Francozi ti ostro gospodujejo, saj ste slišali.

„Bežî, bežî, šlobda za Yste dvajsetice, vajši jih
meni daj, da jih zapijeva, a ne da bi jih onemu
cigánu dajal rokovnjaškemu. „Samo če sem ga res.
Ali sem ga dobro počesnil? Tu kako je to vraga,
Da se nič ne domislim, da bi ga bil udaril.
Glej šenta, menda se mi je vendar res močno
mešalo, kar tudi tega ne vem, a take reči vem, ki
nijso res. Torej ti nijso prišel in ti nijso ubranil
me, ko so rokovnjači z noži na me šli, ...
čakaj no... Kako si jim rekel?"

To vse se vam je mešalo. Zatorej vam pa
svetujem strije molčite kar o vsem, da sodnik
ne zve in da vas ne zapre!"

Zapre!? Bežî, bežî! Mar jim je za to, ča kdo kacega rokovnja-
ča lovi. Francozje so res hudi;
„ kar tudi
ali mene živega Bonaparta Napoljon po me pride, ne spravi me
soboj, da ti rečem. Po sámoti sem se vže z
marsikterim junakom premetaval, nobeden me sam
nij še uzúngal, pa bi me tudi Francoski Napo-
Bonapart
ljon ne, sam vže ne, da ti rečem. Za to se
ne treba nič bati za me. Samo če sem
res onega Osmatega rokovnjaškega cigana
potolkel. Ali ga sem, ali ga nijsem? Bog mi
pomagaj in sv. zgubljeni sin, da ti ga le
res bil!"

Ta misel je za nekaj časa Blažiča tako obrado-
vala, da je svojih bolečin in vsega druzega poza-
bil. Sicer mu je pa dogodek v temniški kròmi
vedno po glavi vojil, tist dan in drug dan.

„Ali sem bil res tako zmešan, da se mi je vse

ono le sanjalo ali v glavi zverižilo, pa ne bi resnično bilo?"

To vprašanje mu je vedno vstajalo. Od koder je vže verjel, ali nazadnje pak je stric Blaž, ko je bil sam, usta na ~~se~~ (za en hip prav neestetično) širi odprl, oči razteg[nil] jezik na svet pomolil in rekel: „Ko bi se pa nemi ne bilo mešalo! Ko bi bil ta Nande ... I, i, i!"

Stric Blaž je bil velik misel našel, strašno misel, táko, da se je nij upal nikomur ~~misel~~ misel, táko, da se je nij upal nikomur kúšu povedati.

Sklenil je pa paziti in iskati.

In stvar mu je bila prilika nekaj sumnji-vega opaziti.

Sedmo poglavje.

10.

On hodi v temi okoli, kakor se vidi, in se ljubezná, kakor lisjak, zjutraj po tem kar je škode naredil.
Washington Irving.

V Radomljah, na severnem koncu vasi v Radomljah je stari čevljar Bojec kopal
(nijanse tvoje kakor odnaša)
(malej)
bila samo še v jednej hiši luč, povsod
(je bila)
po drugih hišah je črna tema okna zagrnila. V tej
(imel)
maleji hiši je bil stari čevljar Bojec kopal
(na podolgastem stolu razprostrto svoje orodje in je)
čevlje Blažu Mozolu, ki je imel premozel samo
(kakor)
ene za petelj in svetek. Mozol bi bil torej moral
(mojster)
jutri v nedeljo brez maše biti, ko bi se Bojec,
(ki je včasi žival včasi po svetu potepal se,)
ne bil dal prepositi, da jih zdaj
če prav je bilo ježe pozno v noč popravi; kakor se je stara razvalina kovertkega
čevlja ravno popraviti dala. Bojec je čevlje
popravljal in se svojega obiskovalca to vasovalca
na njega prišlo
neumnega. Med tem pripovedovanjem pa zasliši Bojec
Blaža je zabaval, pripovedovaje mu
(Da bi kdo dete vzel in ko se ozré,
(stric)
kakor
vidi, da je Blaž na klopi zaspal, kakor je bila tudi
(mačka)
čevljarjeva žena (na peči, jedina sostanovalka Bojčeva
(v)
četvi sin obpečnej klopi že zaspala.
Vse spi, le človek delaj (se v noči! in dan!) srdi
(mali) (ročicjem od drgne
se stari mož (suholetni dej) in jezno z kladivom
(kapo)
po obšivu čevlja, dodelal je bil glavno reč, drugo pak
(pustiti za drugič ali za vsekej.
je tem hipom nekdo na okno potrkal. Čevljar
(ukreniti)
čuk se prestraši, da se zgane na stolu. Se enkrat
(svinec na)
potrka slišno.
Bojec vstane in gre okno odpirat. Tema
je bilo zunaj kakor v rogu, nikogar ne
bi bil mogel videti. in pusti me v hišo "
Odpri vrata!" ukazuje nekdo zunaj.
"Kaj pak! Komu? Kdo je?" vpraša
(stoji)
Bojec pa malo na stran pri odprtem oknu, da ga

ne bi mogel oni zunaj iz teme zadeti, ako je hudo-
ben človek.

„Kdo si?“ Bojca odpri, ali ven pridi!“

Bojca se glas znan zdi, ali vendar se ne
domisli, kdo bi bil. Zato še enkrat vpraša

„Kdi si ja'?“

Namesto odgovora pomoli bela moška roka
z razprtimi vsemi petimi prsti s hrbtne
strani naprej, na mazinci je bil velik
srebrn prstan, ljubimec jo je primerno
gumb. Bilje to težak tepežni prstan, kakor
so ga Gorenjci v starih časih iz nemškega
dobivali. Slacim prstanom na mazinci
bila je težka kmetska pest oborožena
za smrten udarec.

Bojca je poznal znamenje z roko in prstan
na tej roki in silno se je prestrašil.

„Precej, precej, precej!“ mrmral je naglo
okno, boječe ozrl se po spečem Blažu,
da bi mu ta nikar videl ali čul,
ter bi je Blaž - pólu-temi mirno
ležal kot prej, lugasne luči in
leže iz izbe in v temo h klečočemu predoknu.

Komaj je zunaj bil, bi plane Blaž
na noge in pristopi k oknu, da bi slišal
kdo je in kaj imata črevljar in on. Prej-
šnje klicanje na oknu je bilo vzbudilo
in videl je tudi čudno znamenje z
roko skozi okno, ki je bilo Bojca tako
prepalilo.

„Je li kdo pri tebi?“ vpraša nekdo
zunaj.

~~Št. 106~~ (zdajšni Kol. poh.)

„Mozolov Blaž, čevlje sem mu šival," odgovori

Bojec ponižno in bo pol tiho.

„Vidiš, Blaž, kdo ve, kaj vse ti gospod vrag noči tega pijanca," reče

~~ona~~ tujec. In Blažu se zdi ta glas znan, vleče na uši, da bi ga kaj vjel, ali zastonj. Le se tako posamezno besedo čuje, a kaj. Nande — njega je nameč Blaž izpoznal — Bojcu zabičuje nij mogel razločiti. Nazadnje sliši vender, da vpraša črevljar:

„Kateri ob tem času?" ~~vpraša črevljar.~~

„Ob tem ~~onem~~ uri ali malo kasneje ga prijeteji,"

reče Nande.

„Če pride sam."

„Če pride sam, a če pismo pošlje, prinese pismo, pa tudi po noči, ne po dnevi. In hodi po dolenjej steji, da nihče ne vidi, celo Mozolov pes ne sme oblajati. Na dolenjem koncu na okno potrkaj na katerem bos lice videl, in na katerem dveh ali tri bodo vbele troske stale. Slišal?"

„Slišal!"

„Na!" Reksi mu je dajal nekaj denarja. Potlej je odšel. Bojec je vrata svoje koče spet prislonil, da so rezava v podbojih zaškripala. To je bilo Blažu znamenje, da se bo spet po Bloji vlezel in premišljal, kaj bi. Kaj bi Bojca za vrat prijel in prisilil da pové, kaj mu Nande zamišnega oni okolo njega hodi, ololo Bojca in celo po noči!

Zdaj pride gospodar spet v jbo koče, kateremu je Blaž tako iskreno dobro kotel želje gojil. „Spiš, ali Blaž?" vpraša.

Blaž se potuhne, nič se ne oglasi.

"Spi," mrmra Bojec, vzame kresilo in gobo s količka na peči, ukreše in spet zažge z ožvepljeno nitjo svetilnico, ~~staro~~ lončeno črepinjo z ožigom. Potlej pak Blaža potrese za koleno in ga gori:

"Hoj, Blaž, čevelj je cel, vstani, obuj se in hodi, jaz sem zaspan."

Blaž vstane in se vzleknе, kakor stopram zdaj probujen, ogleda zašit čevelj, obuje ga, dvakrat spleto ob tla udari, kakor da bi hotel poskušati, bode li se stopati dalo v novo zšitem obuvalo, pak reče potem:

"Veš kaj se mi je sanjalo zdaj le tu na tvoji klopi, Bojec?"

"To dej, drugič povej, nocoj sem už tudi jaz zaspan, le pojdi v božjem imenu," govori čevljar.

"Kaj pak! Misliš, da se jaz dam kakor zajca iz hiše dirjat kakor zajka iz deteljice! Da bi mojih sanj ne poslušal! Sapra-miš, rajši ti vrat zavijem. Misliš, da ti ga ne morem?"

"Zato ker sem ti čevelj zašil?"

"Zato dobiš groš, kadar bom prvega spet v roke dobil. Zdaj pa poslušaj kaj se mi je sanjalo."

"No kaj?"

"Sanjalo se mi je, da sem bil šel v planine (nad Kamnik) In ko sem prišel gori v skale v Jermanova Vrata,—" "veš kje so Jermanova Vrata?"

"No, kako ne bi vedel?" deje Bojec.

"Ko sem prišel v Jermanova Vrata, srečam velike ženske, tenke kakor lopar, prepasano kakor osa in hudih očij kakor mačeha. Kdo si, vprašam. Torklja sem, Torklja, Blaž, da boš vedel, reče. Pogledam jo Torklja.

na drobno in pravim: „, videl te nijsem še nikolji, ali
res si tolka tolkor délle govoré, da si pod streho hodiš
kadar predejo. Od kod pa hodiš in kaj iščeš, vprašam.
Tortlja
In kaj mi baba pravi, kaj meniš."
„Kako čem vedeti?" protivprašа Bojec.
Blaž Mozol pak se ragne proti Bojcu in
v skrivnostnem glasu in z razpetimi svojimi
velicimi očmi pripoveduje: „Veš kaj mi je rekla? Doli sem bila, pravi Tortlja,
v Radomljah, pravi, in sem se bila skrila pri
Bojcu, pravi, gori na izbi, pravi, in sem
poslušala, pravi, kako je bil prišel K
njemu — Rokovnjač, pravi, Rokovnjač."
Tukaj je izpustil Bojec glas od sebe, ki nij
bil nij „a" ne „e" ali nekako tako
se je glasil in težko bi bilo določiti, ali je moj
boj ustrašil se, ali ježudil se, ali oboje.
„Kako je bil prišel Rokovnjač K
njemu — nadaljuje Blaž mirno — in mu je naročil in dejal: ti, Bojec,
na to in to, pa pojdi tjakaj in tjakaj in reci
tem in tem, naj pride na moj dom gori
na Palčevino, kjer sem vzdaj ravno kupil domačijo,
in se hočem ne nikče ne ve, da sem Rokov-
njač, samo Blaž Mozol vé, ki je moj
prijatelj in tudi uže našej družbi.
T. tudi?" stremč vpraša Bojec.
„Glej ga, ziherte Kurenta! Tjakaj pa jaz
ne bi bil, če si še ti!"
Bojec je usta kar odprta pustil in
zijal. Vse je verjel, kako bi Kaj tako zgolovo povedanega
ne verjel.

P. o Kaj ne gledaš tako grdo kakor Deklecjam, sam tist vinski, ki je svetnike trpinčil in svetnice."

„No in ravno, ko sem hotel Torkljo vprašati,
kam, potaj in h kom te je naš prijatelj rokov-
njač poslal, prišel si; nadloga stara, in si me
zbudil. Nijsi mogel še tako dolgo spati pustiti
me, da bi bil še to zvedel? Kam te je
poslal?"

Ž grajskem pisarjem dagrogi poroči,
„ [illegible] , Kdaj Fran-
cozje ... „ pridejo [illegible] , Groga ji odšla ... "

Ta Bojca nagle prenehа. Morda ga je mu je sem poročal se da
Blaž vendar le izpešal. Morda pa nij res, da je
tudi on Rokovnjač.

„Groga? Kdo je Groga? Ta na Paležerini?"
vpraša Blaž, ki je vedno bolj
je posrečilo proti prevariti Bojca.
„Ti ne veš, kdo je Groga? Ti, ti nijsi..."

Kdo govori, da nijsem." srdi se
Blaž. „Kdo pravi da nijsem?"
Zdajci se domisli Rokovnjač, da se
lekko na druz način prepriča, da ki je
res Blaž in njegove družbe. V tem slučaji
je gotovo nijhov jezik znati; vsaj
nekoliko.

*) Iz rokovnjaškega poslovenjenja: Ti si brič, prišel si nas v uječo, naj spravit; ti si izposlešal.

„Ti si grilc, privolhatv si nas v šrencen-
co pertanat; ti si ibirgav." *)

„Kaj je to nemško ali je francosko, ali
je volčje, ta kav-kav-kav?" vpraša
Blaž. Ta Bojca je videl, da se je dal
po čudnej prijopovedi in po manevru Blažovem
na led izpešati in je en del skrivnosti izdal,

če je Blaž morda nij vže ~~vse vedel, če nij~~
vsega slišal skozi stene.

~~Kakor otk~~ „Ti si mi lagál“ reče Bojec, srpo gledaje Blažа, a rokа mu kakor skrivaj poseže po podolgovatem stolu in izmej svojih šil potegne ostrobrušeni kroječ, črevljarski nož.

Ali Blaž je imel oči povsod, ~~ka~~ zapazil je tudi kam je šla Bojčeva roka in kakor mačka na miš, skočil je Blaž na starega ~~rokovnjača~~ in ga krepko držal za pestjo, ki je kroječ držala.

„Ne boš ti Blažа Mozola z nožem drezal, ne! Spusti nož ob tla!“ opije Blaž.

~~Star~~ Rokovnjač, čuteč, da je slabši od svojega protivnika, spusti nož na tla. Blaž ga potem z moćjo zavihti in nazaj vže se stolca, na katerem je sedel. Padajoč omahne ~~st~~ Bojec z obema nogama in podere tudi podolgasti stol s svojim orodjem in s svetilnico, tako da je bilo naenkrat tema v izbi. Blaž hitro dotipkje ~~svoj~~ črevelj, ki ga je bil Bojec ~~zadel~~ zaklepal, opremi golenico in s stopalom udarja v temi po črevljarji kar tja poprek, kakor je pač pač pač

Zunaj Božjačeve koče Blaž iz teme še za slovó
rokovnjaču zažugal, da ga hoče gotovo še obešenega
gledati in napotil se po stezi iz vasi.

Med potom je začel premišljati: Torej je bilo vendar
res, da v Kamniku ni bil takó pijan, da ne bi bil
ničesa vedel, temuč one rokovnjače je le Nande ukrotil.
Božje mu je rekel Groza, Groza! Prav rokovnjaško ime.
In ta človek rokovnjač? Ali resnica podobno
je bilo. Nič nij dekal, nikče ga nij videl trgovati
temuč je le govoril, da trguje, nikoli ga nij bilo
doma, in vendar je imel zmirom denar. In ta človek
se je hotel v njegovo rodovino ženiti! Groza. Mala
Polonica rokovnjačeva nevesta! Takó bode
debelo pogledala, kadar to zve! In kaj poreče nji
mati. Iz kože poskočí od jeze. In kaj poreko
ljudje, ko to slišijo.

Ta Nande ali Groza je gotovo jeden glav rokovnjaš-
kih, če ne prva glava. Drugače se ga Božjec ne bi bil
tako ustrašil. In v graščini bodo tudi lepe
denarce radi listem, ki jim glavo rokovnjačev
prinese. Zato Blaž Mozol naredi ta plan:
Precej ko pridem domóv, poklicem hlapca,
oba oblezeva sosedovo hišo in zveževa ga.
Če ga nij, pride jutri zjutraj, primeva ga tačas
in zveževa. Potlej ga pa peljeva zvezanega
bika ali v graščino ali pa
v Kamnik, kjer bodo gospoda vedeli dali zanj.
Če je on glava, dali bodo vedeti cesarskim
gospodom, koliko denarjev
srebrnih ali pa v frankih, naj
bode vsakor hoče, da le je. In Blaž Mozol
je hitro jel stopati, ko si je domišljal
kadar rokovnjaškega karambašo popelje
bodo vsi Kamničani, od mestnega sodnika
oblastnega gospoda Matevža Koširja počenši do
stva Petra Skutiča, brivca, ki je bil Blaža neki dan zaradi
zabavljanja in pijanstva v Kamniški zapor dejal.

Ko ~~Pedro~~ je domov prišel, klical je brž hlapca in mu povedal, da je volovnjače iznašel: Nande je jeden, Bojec jeden. Ali hlapec nij bil zadovoljen takoj s postelje v hlevu iti z njim v sosedovo hišo gledat, da ti Nande tam spi ter ga prijet in zvezat. „Ja sajga ~~Ondo~~ jutri zjutraj primeva" reče Blaž v svojih lehkih računih in sam leže spat. Da bi mu pa noči mogel kdo računu do jutri pomóliti, na pr. Bojec, tega se nij domislil.

Osmo poglavje.

Na jutrovej strani se je žarilo, noč je bila postala svitlejša, vendar belega dne še nij bilo, ko je ~~ot~~ ~~nekaj~~ ~~ur~~ ~~po Blažem zaspanj~~. ~~A~~ Nande na ~~ure~~ mah one izbe ~~ustrkal~~, kjer je Polonica spala.

Stiroglo okno trkal, kjer je Polonica spala.

„Kaj češ?" vpraša ~~ga~~ čudom deklica, ki je bila na okno prišla.

„Ogrni se, ga pride ven, govoriti moram s tabo," reče Nande ~~ga~~ resno.

„Kaj ti je?" zastrmi deklica.

„Če me rada imaš, stori mi to, kar te prosim, pridi ven k meni," reče.

„Obležem se precej, vrata odprem in zaklenem, ga pridi potlej notri, zakaj bi jaz na ort hodila, ga je hladno?" reče ona.

~~Ne~~ „Nečeš če te prosim? Notri jaz ne idem več. Tvoj strije ... ali povedal ti bom tukaj na ortu, pojdi ven!"

Deklica se odmakne, naglo obleče si kmalu je bila poleg njega. Oba zideta za hišo je pod kapom sušil se ~~kvasto~~ kup desak, tam je sedel on in ona ~~se~~ ~~pri~~ On je imel prisede tik njega na desno. ~~Oblečen je bil~~ težko suknjo bundo ogrnen čez ~~pol~~ lepe pleča in jo je pred seboj skupaj držal, kakor da bi hotel

nekaj skrivati pod vjo. Na glavi je imel namesto
slamnika kakor zadnje dni, kučmo iz volnenih
kožic. Vlice je bil tkal
„O joj, ti si oblečen kakor za zimo. Kaj si
namenjen?“ vprašuje onacim si da brez
branjenja od njega rok okolo tilnika ovit. Ne da
bi jej na njeno vprašanje odgovarjal, vprašal
je sam in z nekakim tresočim glasom, ki pri
ono staro vprašanje, ki se nam
ali je onim, ki se jih tiče, tacas v neizmerna
sreči: „Ali me res ljubiš?“
In tudi odgovor Poloničin, ki je bil tak, kakor je
navaden v jednacih položajih. Rada bi bila zavpila
„Da!“ tiho, moćno, da bi se bilo razlegalo
tja onkraj kamnika, ali oram jo je bilo
kakor vresnico glasno povedati, tiho je pristavila
da ljubi. Da res in ozrla obraz skrila naslanjaje
se na njegovo ramo.
„Ko bi me ti ljubila kakor, kakor ljubim jaz
tebe, delle moje, bolj od vseh druzih ljudij,
bolj kot mater, brata in dom, šla bi z menoj, kamor
bi jaz hotel.“
Ona vpogne glavo in zopet opazi njegovo
nenavadno resnobo ter
„Pa zakaj bi hodila proč, če treba nij. Zakaj
to reces?“
„Ko bi pa treba bilo?“
„Šla bi!“ odgovori ona hitro kakor
ljubovalen otrok.
„Res, Polonica? Reci to še enkrat!“ deje
on nekako veselo iznenadjan, ob

prime jo za roko in jej ognjeno zre v oči. „Bi
li ti šla z menoj, zdaj precej?"

„Precej pa ne, saj mi treba" reče ona, in pak se mu spet
čudi. „Kaj ti je?"

On jo spusti pa reče čez nekaj časa:

„Dellica moja, ti ne veš še kako te jaz ljubim. Tako, da
bi šel za tebe v smrt, v pekel, ali v nebesa, kamor greš ti.
Ko boš slišala, in še denes boš slišala, kdo sem, nikar
se ne ustraši, temuč misli kaj sem ti rekel: na pot
v pogubo me odpeješ le ti na pošten pot v srečo,
samo ti če hočeš. Ti si moj angelj varuh, če ima človek
angelja varuha. Ti me moreš rešiti, drugi nihče, če me
ljubiš, če ostaneš moja, naj ljudje poreko kar hočejo. Ustra-
šila se boš, ko zaslišiš, kako mi bodo rekli, ali domisli
se mojih besedij in veruj le to: tebe ljubim bolj kot te
more še kdo na zemlji in kadar tebe vidim, takrat sem
dober človek, takrat sem pripravljen vse storiti; kar ti
želiš. Zato Dellica ljubi me in reši me."

Siroko, ogorelo lice mu je bilo mej tem bolj zardelo,
z oči pak so se mu svetile solzé, prve solzé, katere
je mladica videla v očeh ljubljenega moža in
to jo je omamilo. Objela ga je in poljubila ter prosila:

„Nande, ti moj ljubi, ne jokaj, ne, oj, jaz
tega ne morem videti" in jokati je zrečela sama.

„Povej mi kaj ti je, kaj naj storim, vse storim,
ker rečeš, vse, in grem s toboj, kamor rečeš."

Res pojdeš?"

„Res" odgovori Dellica brez misli. Razumela
ga ni nego več, nego toliko, da je nesrečen, da
mu je nekaj tare in to mu je hotela olajšati, zato
bi bila vse obljubila, ja menda tudi res vse storila.
Dellicija natura je taka, pravijo.

„Ti zdaj ne poznaš sočutja, ali bojim se, da bodeš slišala skoro še preveč. Ne pozabi, kar sem ti rekel, ne pozabi, kar si mi obljubila. Le ti moreš pomagati mi," nadaljuje on.

„Ali kaj ti je? Kam si namenjen?"

„Proč, ali tebe moram kmalu spet videti, veš? Kaj zvečer kadar se mrak naredi pogledaj včasi gori le v hosto po ono spredanjo Staro smreko. Kadar tam vidiš iskre kresati precej, ko se je mrak naredil, takrat mi pridi naproti do sredi steze, če hočeš z menoj govoriti. ‡ Kesa Vrniti se odslej ne bom več mogel. Sovražniki so za menoj. Tvojstrije Blaž me je izdal najbrž už to noč, če me rota zamašil, a in niti meni samemu ne bi trebalo roke vzdigniti; ali tega nečem, ker je s tabo v rodu, samo ker je tvoj strije."

„Kaj, Naš strije te je izdal? Koma, ah zakaj?" vpraša dellica stoneč.

„Ti boš vse izvedela. Samo ustraši se ne, in ne veruj ljudém vsega, kar bodo govorili. Da bi tudi jaz tako hudoben človek bil, kakor poreko, za tebe nijsem, za tebe sem mehak kakor dete, za tebe sem dober v srci. In če sem za druge ljudi strah bil tak, da se me bojé, krivi so ljudje sami, ki so me proganjali in ‡ na pogé vzgli še mladega kakor divjo zver. ~~Ti si prva duša, ki me ljubi.~~ Sezi mi v roko, da me nečeš ~~pozabiti~~ pustiti tudi če me drugi ljudje obsojujejo."

Ta dasi ga nij prav umela, kaj pripovedje

‡ Če bo pa imela kdaj kaj povedati mi, pojdi po noči – sajte nej strah, de-kleta, ki je mene ljubile, ne sme biti strah nemme noči – pojdi po noči na vrh dlemenca, v tam kjer dva stara, bora visoko oblesčena, sama stojita, napravljena bode gre-mada suhljadi. Kadar se bode už-galo, tlači in pri ognji poča-kaj, dokler smeš vse povedati, ki bo-de k tebi prišel in prvo besedo „Nande" reci. „Ne boj se ga, če bo grd. Nemam lepših ljudij.

[10. pogl.]

Pohlin, da se prepiš Commissionsakti prvi rezpis, ka Marlov 16 videl da Dyne sovage, 11

temu cela reč se mu
Jegulič se nij dal ostrašiti, temuč razglasil, da
Vodlej se le zanimiva videla, ker je videl, da je navarna, On je bil Cover,
je stvarilišče glavnik Rokovnjačev stelkar. Pač pak
je od tiste dobe povsod na poti velicega svojega psa sobój
jemal in vedno oboroženi bil.

Ker je tudi francoska vlada vsem mêrom
nele v Illirii, ampak po vseh dejelah najostreje naloge
poŝiljala, naj se za javno varnost kaj več stori
nego li dozdaj, ker da nova vlada ne more dozdanjih
neredov trpeti, hoče za zarad tega svojo žandarmerijo
zvišati, a od županov in vaških izbrancev
terja ove podpore:

Pisav ne nemško „reisen" „dich oder ich griess dich"
spominja se beremo (str. 7) sledeče topinčenje slovenske-
ga jezika

„Mesecer je šest preŝô,
„Roža je zvenila,
Zvesta moja ljubica
Se je pa omožila."

Pozvedavel. Izvedel o Cottony-Valentin
Pisal prijatelju v Ljubljano, da govoril
z francoskim vladarjem mnogem, odpisal
Dohtovanja up.! Francoskega
mu.